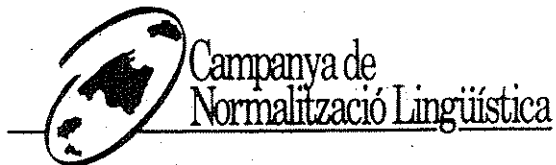


# LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

## IV



Palma  
1993

**Línea Directa**

© Aina Moll

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Jorvich, s.l.

Impressió: Jorvich, s.l.

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

## Oncle, blanco, conco, tio

Ens telefona una mestra per dir-nos que li han criticat que empri amb els nins de l'escola la paraula **tio**. Diu que l'ha trobada al diccionari bilingüe de Francesc de Borja Moll, i que ella dóna sempre per bo allò que admet en Moll. Ens demana si trobam que fa bé.

En Moll no és un oracle, naturalment, i es pot equivocar (com Fabra, Coromines, Menéndez Pidal o qualsevol lingüista qualificat). Però és un home que coneixia molt bé la llengua i que tenia un criteri molt ponderat. Per tant, donar per bo el que ell admet no és tan arriscat com donar per "obligatori" o per "prohibit" allò que sovint propugnen dictatorialment molts puristes i molts antipuristes poc informats.

**Tio** figura al DCVB, que el localitza, amb el significat d'**oncle** i amb diversos significats secundaris, en català occidental, valencià i mallorquí, i a l'apartat d'etimologia consigna "pres del castellà". Al diccionari bilingüe, a l'entrada castellana *tío*, Moll dóna **oncle, blanco, conco, tio**. No hi ha dubte, per tant, que considera **tio** admissible, encara que creu preferibles les altres formes. No trobareu **tio** al Fabra, ni al Diccionari de l'Enciclopèdia Catalana (però tampoc no hi trobareu **blanco**, ni **conco** amb aquest sentit), i sí al denominat "Pompeu Fabra, Diccionari Manual" (però aquest du també altres castellanismes, com *caldo*, que per mi són inadmissibles). Coromines diu que **tio** "en el Principat i a les Illes no és més que un vici castellanitzant de famílies negligents en la llengua pròpia", però que "en el País valencià **oncle** està molt oblidat en la llengua viva i **tio** és el que se sent, fins en la gent de llenguatge acurat i conscient".

Personalment (i deixant de banda que és molt discutible aquesta "discriminació geogràfica" de Coromines), crec que això mateix es pot dir de Mallorca (no de Menorca, en què la forma corrent és **conco**, i val la pena mantenir-la). Consider, per tant, que la mestra consultant fa bé d'emprar **tio** amb els nins, encara que també els ha d'ensenyar **oncle** (més tard, si vol), i els ha de fer entendre que aquesta és la forma estàndard vàlida per a tot l'àmbit de la llengua catalana i per això és preferible en els usos formals, mentre que **tio**, **blanco** i **conco**, d'àmbit més reduït, són més propis dels registres col·loquials.- A. M. (11/1/93).